

Begeleidende notitie bij het nieuwe beleidsplan 2022-2026 van Vrijzinnigen Nederland

Het landelijk bestuur hecht eraan om een nieuw beleidsplan in gezamenlijkheid met de Algemene Vergadering te formuleren en vast te stellen om daarmee de komende tijd in dialoog met de lokale verenigingen te komen tot een aanpak die:

- aansluit op de (uiteenlopende!) behoeftes van de lokale verenigingen;
- de ambities van lokale verenigingen stimuleert en ondersteunt;
- richting geeft aan activiteiten die lokaal en landelijk in samenhang opgepakt kunnen worden;
- als kader kan dienen voor de inzet van landelijke middelen, zoals formatie (landelijk bureau) en geld (subsidies en eigen reserves).

Omdat in het beleidsplan 5 jaar vooruit gekeken wordt, gaat het vooral om de grote lijn. Binnen de kaders van het beleidsplan wordt jaarlijks een werkplan gemaakt, waarin de inzet en werkzaamheden voor het komende jaar concreter worden uitgewerkt.

Dialoog met de lokale verenigingen

Diederik von Meyenfeldt (voorzitter landelijk bestuur) en Elsbeth Goettsch (bureaucoördinator) hebben in de periode juni-september 2021 gesprekken gevoerd met veel lokale verenigingen. In deze ontmoetingen is ook het conceptbeleidsplan besproken. Op dit plan (versie mei 2021) is in hoofdlijnen als volgt gereageerd:

- Het landelijk beleidsplan is ambitieus. Ons past bescheidenheid. Vooroplopen is teveel.
- De eerste zorg gaat bij de meeste lokale verenigingen uit naar de eigen lokale vereniging en de eigen plannen.
- Men is het eens met het landelijk bestuur dat een top-down aanpak niet werkt. Vernieuwingen moeten van onderaf komen.
- Vrijzinnigheid is de verbindende factor.
- Wat is het unieke ('unique selling point') van Vrijzinnigen en hoe we dat kunnen uitdragen vraagt om meer dialoog.
- De manier waarop gerefereerd werd aan de 'sustainable development goals' (SDG's) wordt als "te politiek" ervaren.
- Een aantal lokale verenigingen vindt de Vrijzinnige Academie een goed initiatief. Men is geïnteresseerd in landelijke lezingen en sprekers. Voor andere is dit initiatief juist niet nodig.
- Graag verder met het onderwerp diversiteit (in het verlengde van het Vrijzinnige Platform).
- Hoe kunnen we jongeren bereiken? Er moet iets gedaan worden voor de komende generaties!

Verwerking in het beleidsplan

Naar aanleiding hiervan heeft het landelijk bestuur het conceptbeleidsplan bijgesteld. Het beleidsplan bevat een mix van:

1. de (bekende) ondersteuning van lokale verenigingen (steun bij lastige vraagstukken, praktische informatie (o.a. via de gereedschapskist) en ondersteuning van het pastoraat);
2. lokale verenigingen stimuleren en ondersteunen om (samen met verwante maatschappelijke organisaties) aan de slag te gaan met thema's waarin we vanuit de vrijzinnigheid wat extra's te bieden hebben en ook nieuwe, jongere generaties kunnen aanspreken;

3. het vrijzinnig gedachtegoed uitdragen waar dat beter op zowel op lokaal niveau als in gezamenlijkheid op landelijk niveau (bijvoorbeeld via de Vrijzinnige Academie).

Daarnaast verwijzen we niet meer expliciet naar de SDG's, maar sluiten we in eigen vrijzinnige woorden aan op de daarin genoemde maatschappelijke thema's die bij ons passen en waarin wij toegevoegde waarde kunnen hebben.

De bezoeken aan de lokale verenigingen hebben opgeleverd dat Huizen, Hilversum en Wageningen met het thema duurzaamheid aan de slag zijn gegaan. Een groot aantal lokale verenigingen hebben het idee omarmd om het resultaat van het vrijzinnig platform over diversiteit verder uit te werken. Het idee om met een Vrijzinnige Academie een ander, jongere generatie te benaderen wordt interessant gevonden; immers voor een toekomst van het vrijzinnig gedachtegoed is het belangrijk dat we nieuwe wegen daarvoor vinden.

We realiseren ons dat wat we in dit beleidsplan opgeschreven hebben op dit moment niet door alle lokale verenigingen in de volle breedte omarmd en/of opgepakt zal worden. We hopen wel dat de lokale verenigingen zich gesteund voelen in waar zij mee bezig zijn of mee aan de slag willen, en dat we daar als landelijke vereniging aan bij kunnen dragen. We zien aan voorbeelden ook dat waar dit gebeurt ook nieuwe energie ontstaat. Door goede communicatie kunnen we als vereniging elkaar hiermee ook inspireren. We zijn met elkaar verbonden in het vrijzinnige gedachtegoed en zijn vrij om daar – ieder op eigen wijze, al dan niet in gezamenlijkheid – vorm en inhoud aan te geven.

We verheugen ons erop om met de lokale verenigingen een mooie dialoog zullen hebben tijdens de aankomende Algemene Vergadering en nodigen u van harte uit om aan te geven met welke thema's en onderdelen u in het beleidsplan aansluiting (wilt) hebben. Dat zal ons gezamenlijk houvast geven voor de komende tijd.

Amersfoort, 2 november 2021

Samen sterker en vrijzinniger

Beleidsplan 2022 – 2026 van Vrijzinnigen Nederland

1. Inleiding

In 2020 sloten we de oude beleidsperiode van 2016 tot 2020 af. De beleidsvoornemens in de afgelopen periode waren samengevat de volgende: het delen van kennis voor meer kwaliteit, het aansluiten bij de actualiteit, experimenteren en samen doen. In dit kader zijn de volgende voornemens uitgevoerd: de commissie Vrijzinnigen 2020, met daaruit voortvloeiend de statutenwijzigingen, het Vrijzinnig Platform en de keukentafelgesprekken. Het project Femtalks 2 heeft landelijk de publiciteit weten te behalen. De projecten Zielsplekken, vrijzinnig pastoraat en de vrijzinnige academie hebben meer tijd nodig. Deze projecten zijn in dit nieuwe beleidsplan weer meegenomen.

In dit nieuwe vijfjarenplan geeft het landelijk bestuur aan wat haar ambities zijn en welke activiteiten daarbij horen. In een jaarlijks werkplan zullen de activiteiten concreet worden uitgewerkt.

De hoofdpunten zijn:

- meer vrijzinnigheid, meer inhoudelijke dialoog:
 - nieuwe (jongere) generaties betrekken door meer impact bij actuele maatschappelijke vraagstukken;
 - meer experimenteren en samen doen, ook met (nieuwe) samenwerkingspartners;
- ondersteuning aan de afdelingen;
- ondersteuning pastoraal werk;
- daarnaast blijft er nadruk op publiciteit en financiën.

2. Uitgangspunten van het beleid¹

De commissie 2020 heeft een aantal uitgangspunten geformuleerd die de basis zijn voor de verdere uitwerking van de opdracht die wij samen met de afdelingen willen formuleren in dit beleidsplan:

- Onze gemeenschappelijke identiteit is als volgt verwoord: Vrijzinnigen Nederland verbindt gemeenschappen en mensen die inspiratie en zingeving willen delen. Religie, wetenschap, cultuur en natuur inspireren ons. Waar nodig en mogelijk laten wij onze vrijzinnige visie horen in het maatschappelijk debat en in het publieke domein.
- Wat vrijzinnigheid in en voor het dagelijks leven betekent, vullen de verenigingen en gemeenschappen, en ieder lid persoonlijk zelf in. Dat neemt niet weg dat de betekenis van vrijzinnigheid tot een voortdurende dialoog uitnodigt en dat de landelijke organisatie daar een inhoudelijke, stimulerende en faciliterende rol in speelt.
- Naast de inhoudelijke aspecten van vrijzinnigheid zijn er organisatorische zaken die landelijk worden geregeld: het organiseren van bijeenkomsten, het onderhouden en het assistentie

¹ *Uit rapport commissie 2020 vastgesteld in 2019*

verlenen bij het gebruik van de 'vrijzinnige gereedschapskist', het verzorgen van informatie naar en tussen de lokale verenigingen.

- De ontwikkeling en instandhouding van een inhoudelijk sterk kader is noodzakelijk voor alle lokale verenigingen. Daarbij moet niet alleen gedacht worden aan de voorgangers maar ook aan pastoraal werkers en vrijwilligers die een inhoudelijke rol in de respectievelijke gemeenschappen spelen. Dat brengt met zich mee dat we op landelijk niveau aan die ontwikkeling en instandhouding werken. Goed werkgeverschap brengt met zich mee dat we in dat kader ook zorgen voor passende arbeidsvoorwaarden en werkafspraken.
- Vrijzinnigheid is dynamisch; de lokale verenigingen, mede gestimuleerd door de landelijke organisatie, willen deel uitmaken van de dialoog en daar ook hun inbreng bij, of invloed op uitoefenen; zij zien het belang om daar zowel tussen de lokale verenigingen als daarbuiten goed en consistent over te communiceren.
- De landelijke organisatie en de lokale verenigingen streven naar samenwerking met andere vrijzinnigen in Nederland en daarbuiten.

3. Plan voor de periode 2021-2025

Het beleid van de landelijke vereniging voor de komende vijf jaar heeft de volgende onderdelen. Zoals dat geldt voor ieder 5-jarenplan, kan het plan al naar gelang de ontwikkelingen gedurende de looptijd worden geactualiseerd of aangepast. We zijn ons ervan bewust dat de lokale verenigingen autonoom zijn, hun eigen visie en ambitie hebben en dat zij zelfstandig hun eigen doelen vaststellen; het streven is om waar mogelijk gezamenlijk de uitvoering ter hand te nemen:

3.1 Meer Vrijzinnigheid, meer inhoudelijke dialoog

We willen het met elkaar meer over de inhoud hebben. Dit is een van de conclusies van het rapport van de commissie Vrijzinnigen 2020. De komende periode ligt de nadruk op:

3.1.1 Nieuwe (jongere) generatie betrekken door meer impact bij actuele maatschappelijke vraagstukken

De maatschappelijke vraagstukken waar we in Nederland voor staan zijn taai en complex. Maar juist daar kunnen vrijzinnigen een belangrijke rol in spelen. Vrijzinnigen zijn vrijdenkers, die zich niet laten voorschrijven hoe zij over een bepaalde kwestie horen te denken. Dat is een kracht, die maakt dat vrijzinnigen in staat zijn tot kritische reflectie, tot onconventioneel denken en daarmee ook tot (soms) onorthodoxe oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. Een voorbeeld is Aletta Jacobs, die zich vrijzinnig noemde en gezien kan worden als een voorloopster van de vrouwenemancipatie.

Het eerste vrijzinnige platform bemand door enthousiaste vrijdenkers heeft over het onderwerp diversiteit, na een periode van twee jaar onderzoek, verslag uitgebracht en suggesties gedaan voor een verdere inhoudelijke discussie. Een verdere uitwerking van de suggesties van het platform sluit ook aan bij de discussie over een inclusieve samenleving.

Het huidige platform heeft als onderwerp gekozen voor duurzaamheid, een onderwerp met vele facetten. Het sluit aan bij de noodzaak van een verantwoorde economische groei, consumptie en productie. Veel belangrijker dan de constatering dat er op dat terrein belangrijke stappen moeten worden genomen, is de discussie of en hoe wij bereid respectievelijk in staat zijn ons leven daarnaar in te richten, en welke stappen wij willen nemen om tot een duurzaamheid te komen.

De discussie daarover past bij de vrijzinnigheid, daar zit de kracht en de kennis die we vanuit onze vereniging kunnen toevoegen. Wij realiseren ons dat we niet alle problemen in de samenleving kunnen oplossen, maar we hebben door de manier waarop wij gewend zijn om de dialoog met elkaar te voeren en het verdiepende gesprek met elkaar te hebben bij uitstek de mogelijkheid om het probleemoplossend vermogen van de samenleving te versterken.

3.1.2 Diversiteit en een inclusieve samenleving

De Covid-19 crisis heeft laten zien dat iedereen kwetsbaar kan worden. Ons zorgsysteem, het onderwijs, de economie, alles is erdoor geraakt. Volgens het SCP nam in de afgelopen jaren de eenzaamheid, met name onder de ouderen, verder toe en staan veel (jonge en oudere) mensen nog ongewild buiten het arbeidsproces.

Welbevinden van mensen gaat verder dan het hebben van een betaalde baan. Mensen hebben zingeving nodig, willen sociale relaties kunnen onderhouden en hebben een plek nodig om te participeren en van betekenis te kunnen zijn voor anderen. Om iedereen een eerlijke kans te geven om mee te doen in onze samenleving zal een ander perspectief op meedoen in de samenleving nodig zijn, waarbij gelijkgerechtigdheid uitgangspunt is. Vrijzinnigen kunnen er aan bijdragen dat we naast het 'financieel economisch paradigma' ook het 'compassie paradigma' als realistische strategie gaan omarmen.

De verwachting is dat grote en hardnekkige verschillen tussen bevolkingsgroepen, zoals verschillen naar opleiding of inkomen, verschillen tussen mensen met en zonder werk, of met en zonder aandoening of ziekte, alleen maar groter zullen worden. Voor de crisis wees Kim Putters in zijn boek *Veenbrand* al op vier smeulende kwesties: 'het breder kijken naar welvaart dan enkel vanuit economische groei, de afnemende inclusiviteit van onze meer diverse samenleving, de afnemende mate waarin burgers zich thuis voelen en de beperkte zeggenschap die ze ervaren in de politiek'².

In de vrijzinnigheid staat erkenning en waardering van ieders eigenheid centraal. Niemand hoeft in een mal te passen, integendeel. Juist in diversiteit vinden we met elkaar inspiratie, ook bij het zoeken naar antwoorden op levensvragen. Vrijzinnigen kunnen dan ook bij uitstek omgaan met de dynamiek van diversiteit en hebben daardoor een belangrijke verantwoordelijkheid om ongewenste polarisatie en de maatschappelijke spanningen die daaruit voort (kunnen) komen een halt toe te roepen. Verschillende lokale verenigingen zijn al bezig met dit onderwerp. Een eerste fase van het werkplan zal zijn dit te inventariseren en met elkaar te bespreken wat we al doen, hoe we dit doen (wat maakt dat we als vrijzinnigen op deze manier met dit thema bezig zijn) en hoe we dit -samen- groter en zichtbaarder kunnen maken.

² Kim Putters (2019) *Veenbrand. Smeulende kwesties in de welvarende samenleving*. Amsterdam: Prometheus.

3.1.3 Duurzaamheid

Wetenschap en technologie zorgden voor vooruitgang, maar de schaduwzijde daarvan is dat de moderne mens is beland in een spiraal van verwoesting en zelfvernietiging. Het technocratisch denken en handelen is dominant geworden, waardoor voor spiritualiteit en voor belangrijke waarden en ethische normen in het publieke discours nauwelijks ruimte meer is. Toch is een nieuw denkmodel dringend nodig om de klimaatcrisis waar we nu in zijn beland, met grote ecologische, maatschappelijke en sociale gevolgen, het hoofd te bieden.

Vrijzinnigen kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van dat nieuwe denkmodel. We staan voor een grote spirituele, culturele en educatieve uitdaging, die een lange adem zal vergen.

Diverse lokale verenigingen doen momenteel al -op hun eigen wijze- mee aan het op kleine schaal aanpassen van consumptiegedrag. Op lokaal niveau kan het verschil worden gemaakt. De voorbeelden daarvan kunnen we met elkaar delen, maar ook op een hoger plan brengen, door die te verbinden aan waar we als vrijzinnigen voor staan.

3.2 Meer experimenteren en samen doen, ook met (nieuwe) samenwerkingspartners

De keuze voor de twee genoemde thema's vraagt zowel intern als extern om een voortdurende bezinning op wat in onze samenleving van waarde is en op een voortdurend kritische reflectie op ons eigen mens- en wereldbeeld. De vrijzinnigheid put uit meerdere bronnen en er is heel veel wijsheid beschikbaar, ook bij onze leden. Maar we kunnen ons geluid als vrijzinnigen veel vaker en prominenter in het publieke discours laten horen.

Het begint met het bundelen van onze krachten intern. Als vrijzinnigen hebben we verenigingen in diverse gemeenten in Nederland, die op lokaal niveau de dialoog kunnen voeren met organisaties die het verschil kunnen maken.

Gelukkig voelen veel jonge mensen zich nog steeds betrokken bij de maatschappij. Zij willen een positieve bijdrage leveren aan een betere samenleving. Van oudsher sluit de vrijzinnigheid daarop aan. We weten ook dat bij veel afdelingen een groot deel van de leden op hoge leeftijd is en dat soms de energie ontbreekt om hiervoor projecten en activiteiten op te zetten. Niet alle afdelingen zullen dan ook in dit stadium al aansluiten bij de gekozen inhoudelijke thema's in onze meerjarenstrategie. We willen daarom met enkele afdelingen die daarvoor open staan starten met pilots, in de verwachting dat we daarvan ook leren wat dit oplevert qua verbinding met nieuwe samenwerkingspartners, naamsbekendheid en de aantrekkingskracht op jongeren. Het aantal pilots kan (tussentijds) worden uitgebreid, al naar gelang de vraag hiernaar vanuit de afdelingen.

We zijn pas echt tevreden, als we er samen met de betrokken afdelingen in slagen om door middel van deze thematische aanpak nieuwe generaties aan het vrijzinnig discours te verbinden.

3.2.1 Het Vrijzinnig Platform

De leden van de landelijke vereniging hebben op de AV november 2018 besloten om een Vrijzinnig Platform in te stellen dat als doel heeft om concrete voorstellen voor activiteiten te doen welke door lokale verenigingen kunnen worden gebruikt. Het platform is een goed instrument om bezig te zijn met de inhoud. Het eerste platform koos als onderwerp Diversiteit en heeft dat met een mooi Magazine

afgesloten. Een nieuw vrijzinnig platform is in november 2020 benoemd om het stokje over te nemen. Dit platform heeft duurzaamheid als thema gekozen. Het platform is vanwege de corona pandemie een enkele keer bij elkaar geweest en is daarom met haar onderwerp niet verder gekomen dan een eerste analyse. Het concept van het vrijzinnig platform blijft ook voor de toekomst interessant.

3.2.2 Vrijzinnige Academie

De inzet is om het vrijzinnig gedachtegoed ook door te geven in de vorm van een academie. De eerste gedachten rond een vrijzinnige academie zijn al vermeld in de notitie 'Een stip op de horizon'. Het is geen beroepsopleiding. We denken aan een serie cursussen en/of een summerschool vrijzinnigheid; en het opzetten van een website waarop op een consistente manier vrijzinnige onderwerpen aan de orde komen. In de komende periode zal een gedetailleerd plan worden uitgewerkt. Dit project zal extern worden gefinancierd.

3.2.3 Stichting Stimulering Vrijzinnig Gedachtegoed (www.voormeervrijzinnigheid.nl)

De samenwerking in de SSVG waarin Vrijzinnigen Nederland samen met de Remonstranten en de Doopsgezinden participeert, heeft succesvolle projecten zoals de vrijzinnig hoogleraar, een publicatie en de diner pensants opgeleverd. In de toekomst zal samenwerking in het kader van de SSVG worden voortgezet. Vrijzinnigheid doorgeven door nieuwe manieren van verbinden in de vorm van diner pensants maar ook in andere vormen samen met Remonstranten en Doopsgezinden. Daarnaast zal een proces in gang worden gezet en/of gefaciliteerd om samen met de leden en, waar mogelijk met andere vrijzinnigen, mogelijkheden in kaart brengen om vrijzinnigheid in inhoud en vorm onder de aandacht te brengen. Er is een grote maatschappelijke behoefte aan zingeving, iets waar de vrijzinnigheid met haar infrastructuur en toegang tot relevante bronnen een rol in kan spelen.

3.3 Uitbreiding van de ondersteuning van de verenigingen

De lokale verenigingen zijn pluriform en in verschillende stadia van ontwikkeling. Het samen met de verenigingen optrekken vraagt grote flexibiliteit van de landelijke vereniging. Vanuit de clustergesprekken in 2016 hebben we 4 sporen ontwikkeld om deze diversiteit en ongelijktijdigheid te kunnen managen. Ontwikkelen, stimuleren, delen en helpen. Vanuit deze sporen en vanuit de huidige ontwikkelingen nemen wij ons in de komende periode voor om nog meer toegespitst te zijn op de verschillende vragen van de lokale verenigingen.

3.3.1 Uitbreiding gereedschapskist

Naast de gereedschapskist die op de website van Vrijzinnigen Nederland is te vinden en regelmatig wordt aangepast en uitgebreid, zullen we, daar waar behoefte is, de lokale verenigingen ondersteunen op het gebied van:

- het jaarprogramma en lezingen;
- de website en social media;
- algemeen bestuurlijke zaken waaronder ledenadministratie en financiële administratie.

Daarnaast zal het landelijk bestuur de vragen en de behoeften van de lokale verenigingen op bovengenoemde gebieden inventariseren om tot meer algemene of gezamenlijke oplossingen te komen.

3.3.2 Ondersteuning pastoraal werk

Uit het onderzoek van Froukje Pitstra van 2016 komt naar voren dat vrijzinnigen pastoraat belangrijk vinden. In vervolg op de conclusies van het rapport is een aantal pilotprojecten opgestart:

Project 1) Het Vrijzinnig Gesprek waarbij de voorgangers van Vrijzinnigen Nederland als zelfstandige ondernemers ondersteuning bieden op het gebied van geestelijke verzorging. Op deze manier kunnen zij zich aansluiten bij de door de het Rijk gestimuleerde centra voor levensvragen. Vrijzinnig pastoraat komt zo beschikbaar voor een bredere groep mensen dan alleen leden en vrienden, begunstigers of donateurs van de lokale verenigingen en de voorganger kan zijn/haar positie uitbreiden met uren die extern gefinancierd worden.

Project 2) Zielsplekken waarbij mensen die geen lid of vriend zijn, maar 'losse' zinzoekers in deze samenleving met elkaar worden verbonden in een serie gesprekken. De werving en publiciteit vinden geheel online plaats. In dit project worden er nog twee pilots uitgevoerd om te kijken of deze methode een goede aanvulling is op het vrijzinnig pastoraat en de verspreiding van ons vrijzinnig gedachtegoed.

Daarnaast wordt er gestreefd naar een continuering van de huidige financiële ondersteuning van lokale verenigingen voor het pastorale werk.

4. Financiële paragraaf

Als onderdeel van het beleidsplan is een inzicht in het financiële toekomst en de financiering van de plannen zoals vermeld in dit plan nodig. Hiervoor verwijzen we naar de bijlage.

5. Samenvattend

Het landelijk bestuur ondersteunt de lokale verenigingen actief bij concrete vraagstukken die op lokaal niveau spelen. Daarnaast zorgt de landelijke vereniging voor het actueel houden en uitbreiden van de gereedschapskist. De landelijke vereniging neemt het initiatief om samen met lokale verenigingen activiteiten te ontplooiën die gericht zijn op de bij 3.1 genoemde maatschappelijke vraagstukken. In algemene zin onderhoudt de landelijke vereniging banden met vrijzinnige partijen en initiatieven, bevordert de samenwerking daarmee en zoekt wegen om het vrijzinnig gedachtegoed uit te dragen.

1. Financiële paragraaf

1. 1.1 Inkomsten en vermogensbeheer

De Vereniging Vrijzinnigen Nederland ontvangt een belangrijk deel van haar inkomsten uit de jaarlijkse bijdragen van leden en begunstigers. Dit zal ook zo blijven, immers een vereniging wordt gedragen door haar leden.

Daarnaast heeft de vereniging nog een behoorlijk vermogen. Het rendement uit dat vermogen is ieder jaar weer nodig om de tekorten in de exploitatie te dekken. Ook kan de vereniging zich gelukkig prijzen met incidentele legaten.

Voor extra projecten zoeken we vrijwel altijd naar externe financiering, en dankzij sponsors in het vrijzinnig netwerk kunnen we zo nieuwe en extra activiteiten ondernemen.

Het merendeel van het vermogen is ondergebracht bij vermogensbeheerder Van Lanschot. Na brede oriëntatie en advies van de Financiële Commissie heeft het bestuur in het najaar van 2020 besloten om over te gaan van actief beheer van een portefeuille met aandelen, obligaties etc over te gaan naar passief beheer met een portefeuille met indexfondsen. Een kleiner deel is passief ondergebracht bij Triodos Bank.

Binnen het bestuur is de penningmeester belast met het beheer van het vermogen. De Financiële Commissie staat de penningmeester daarbij ter zijde en dient het bestuur gevraagd en ongevraagd van advies.

2. 1.2 Terugblik en analyse van de doorgaande lijn

Als onderdeel van het beleidsplan geven we in deze paragraaf inzicht in het financiële reilen en zeilen van de vereniging. In onderstaande figuur is als eerste een financieel overzicht opgenomen waarin we 5 jaar terug en 5 jaar vooruit kijken. Dat laatste volgens de doorgaande lijn, dus nog zonder wijzigingen.

Boekjaar eindigend in:	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
alle getallen x 1.000	werkelijke cijfers					prognose				
Inkomsten										
- contributies	99	95	90	83	77	73	69	65	61	57 *2
- uit vermogen	85	60	92	48	12	53	49	44	38	33 *3
Totaal IN	184	155	182	131	89	126	118	109	99	90
Uitgaven										
- bedrijfsvoering	222	227	229	231	242	244	246	248	250	252 *4
- overige lasten*1	24	17	-55	15	-6	2	12	12	12	12 *5
- projecten	46	57	13	-3	-1	-	-	-	-	- *6
Totaal UIT	292	301	187	243	235	246	258	260	262	264
Saldo IN-UIT	-108	-146	-5	-112	-146	-120	-140	-151	-163	-174
Vermogen	1.955	1.807	1.745	1.655	1.509	1.389	1.248	1.097	935	760
*1: inclusief incidentele legaten (oa 2015, 2018 en 2020)										
*2: vanaf 2020 gesteld op -4/jaar										
*3: vanaf 2020 gesteld op 3,5%										
*4: vanaf 2020 gesteld op +2/jaar										
*5: overige lasten vanaf 2020 gesteld op 12										
*6: projecten door jaren heen kostendekkend										

Dit overzicht laat – niet verrassend – zien dat het zo gestaag bergafwaarts gaat met de financiën en het vermogen in 2025 met ruim 60% is gereduceerd ten opzichte van 2016.

3. 1.3 Nieuw beleid en nieuwe afspraken

Voor nieuwe beleidsinitiatieven, zoals Het vrijzinnig gesprek, Nieuwe zielsplekken en de Vrijzinnige Academie is een projectmatige aanpak de aangewezen weg en zal steeds naar externe financiering gezocht worden. Deze komen dan kostenneutraal (evenveel inkomsten als uitgaven) terug in de begroting en jaarrekening onder projecten.

Voor mogelijkheden om het financieel resultaat iets te verbeteren, moeten we dus met name naar de structurele inkomsten en uitgaven kijken. Aan de inkomstenkant hebben we het dan over de bijdragen van de leden en begunstigers en over het resultaat uit het vermogen. Aan de uitgavenkant gaat het met name om de bureaunkosten.

Met beperkte maatregelen in deze posten is de neerwaartse trend niet te keren, maar wel enigszins af te remmen. Aan de Algemene Vergadering van 28 november 2020 zijn door het bestuur de volgende voorstellen gedaan en door de vergadering overgenomen:

- contributie-inkomsten:
 - eenmalig verhogen van de contributie, die sinds 2011 hetzelfde is gebleven. Zowel de bijdrage per lid als per begunstiger is € 5 verhoogd. Voor afdelingen die in geldnood verkeren kan – zoals dat nu ook al het geval is - altijd een regeling worden getroffen. De extra opbrengst hiervan is geraamd op € 12.500;
 - door structureel bijdragende vrienden, donateurs, aspirant-leden etc. gelijk te stellen aan begunstigers (bij samenwerkingen naar rato). De extra opbrengst hiervan is geraamd op □ 1.000 à 2.000;
 - Dit bijeen genomen verhoogt inkomsten uit contributies met ca € 14.000;
- ten aanzien van het vermogensbeheer heeft het bestuur in het najaar van 2020 besloten om over te gaan van actief naar passief beheer. Daarmee zijn kosten te besparen en extra inkomsten te genereren. Onderzoek door de Financiële Commissie en een delegatie van het bestuur heeft uitgewezen dat door het vermogen te beleggen in ETF's de directe beheerkosten dalen van 1,0% naar 0,65% en er een gemiddeld rendement van 5,8% per jaar te behalen is.
- in de bureaunkosten is ook een aantal besparingen te halen:
 - € 1.000 minderen op de deskundigheidsbevordering;
 - € 1.600 besparen op kantoorartikelen en porti (steeds meer digitaal doen);
 - € 400 besparen op abonnementen en boeken;
 - € 1.000 besparen op lidmaatschappen organisaties.Dit levert een jaarlijkse besparing op van € 4.000.

Als we bovenstaande maatregelen verwerken in het meerjarenoverzicht, dan levert dat het volgende beeld op:

Boekjaar eindigend in:	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
alle getallen x 1.000	werkelijke cijfers					begroting	prognose				
Inkomsten											
- contributies	99	95	90	83	77	91	87	83	79	75 *2	
- uit vermogen	85	60	92	48	13	88	84	80	74	69 *3	
Totaal IN	184	155	182	131	90	179	171	163	153	144	
Uitgaven											
- bedrijfsvoering	222	227	229	231	241	241	239	241	243	245 *4	
- overige lasten*1	24	17	-55	15	-7	-2	12	12	12	12 *5	
- projecten	46	57	13	-3	-2	-	-	-	-	- *6	
Totaal UIT	292	301	187	243	232	239	251	253	255	257	
Saldo IN-UIT	-108	-146	-5	-112	-142	-60	-80	-90	-102	-113	
Vermogen	1.955	1.807	1.745	1.655	1.513	1.453	1.373	1.283	1.181	1.068	
*1: inclusief incidentele legaten (oa 2015, 2018 en 2020)											
*2: na 2020 eenmalig + 14 en jaarlijks -4											
*3: vanaf 2020 gesteld op 5,8%											
*4: na 2021 eenmalig -4 en structureel +2/jaar											
*5: overige lasten vanaf 2021 gesteld op 12											
*6: projecten door jaren heen kostendekkend											

Het jaarlijks tekort in de planperiode 2021-2025 bedraagt nu gemiddeld ruim € 92.000 en het vermogen in 2025 komt € 308.000 hoger uit dan in het eerdere meerjarenoverzicht bij ongewijzigd beleid (€ 1.068.000 versus € 760.000).